

MEDICRIME SÖZLEŞMESİ

7/24 HİZMET AĞI

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

1. MEDICRIME ALANINDA 7/24 HİZMET AĞI TEKLİFİNİN ARKA PLANI

Mevcut pandemi ortamı, suç şebekelerinin bu olaya süratle mukabele ederek, Covid 19'la ilgili sahte tıbbi ürünlerin gerek üretimini gerekse ticaretini gerçekleştirdiklerini göstermiştir. Söz konusu ürünlerin üretimi ve yasa dışı ticareti, Avrupa Konseyi üyesi bütün ülkelerde ve bu ülkelerin ötesinde, halk sağlığına yönelik ciddi bir tehdit oluşturan, giderek büyüyen kârlı bir olay haline gelmiştir. Suç şebekeleri sınır ötesine doğru genişledikçe ve yasa dışı operasyonlarının kapsamı ve ölçeği güçlendikçe, bu olay son yıllarda giderek daha küresel bir nitelik kazanmıştır. Bu gelişmeye karşı küresel ve koordineli bir mukabelede bulunulması gerekmektedir.

MEDICRIME Sözleşmesi[1] ülke içinde koordinasyonun sağlanması, bilgi alışverişi ve bu suçlarla etkili mücadelede uluslararası işbirliğinin gerçekleştirilmesi için çok özel bir yasal çerçeve sunmaktadır. Sözleşme aynı zamanda, sahte tıbbi ürünlerle ve benzer suçlarla mücadele de dahil olmak üzere, suçla ilgili konularda uluslararası işbirliğini öngörmektedir. Söz konusu işbirliği ulusal seviyede yetkili yargı mercileri ve kolluk kuvvetleri arasında daha güçlü bir işbirliği için sağlam ve anlamlı bir yapıyı gerekli kılmaktadır. Ancak ortada çok acil bir ihtiyaç olmasına rağmen, Sözleşmenin Taraflarıyla üçüncü ülkeler arasında temas sınırlıdır ya da mevcut değildir. İlgili makamlar arasında bağlantı olmaması, özellikle de dağıtım ve yasa dışı ticaret başta olmak üzere, yasa dışı tedarik zincirinin her aşamasında yer alan organize suç şebekelerinin çökertilmesi için hayati önem taşıyan bilgi alışverişini engellemekte ve nihayetinde, tıbbi ürün sahteciliğiyle mücadelenin müessiriyetini azaltmaktadır.

Önerilen “MEDICRIME 7/24 Hizmet Ağı”nın amacı (bundan böyle “7/24 Hizmet Ağı” olarak geçecektir), sahte tıbbi ürünlerle ve benzer suçlarla mücadelede uluslararası işbirliğini güçlendirmektir. Söz konusu sistem, polis ve adli konularla ilgili kilit öneme sahip bilgilerin yedi gün 24 saat esasına göre anında alışverişini kolaylaştıracak sade, çevik ve düşük maliyetli bir mekanizma olarak düşünülmektedir.

Çeşitli uluslararası işbirliği ağlarının mevcudiyetine rağmen, bu alanda yüksek düzeyde uzmanlık bilgilerinin gerekliliği, MEDICRIME Sözleşmesine yönelik uzmanlaşmış bir ağın kurulmasını elzem kılmaktadır. Bu uzmanlaşmış ağın iki gayesi olacaktır: birincisi konuyla ilgili ulusal düzeydeki tüm aktörler arasında etkili işbirliğini gerçekleştirmek ve ikinci olarak da uluslararası düzeyde süratli ve yeterli işbirliğini sağlamaktır.

2. 24/7 AĞININ YASAL ÇERÇEVESİ

MEDICRIME Sözleşmesi, halk sağlığına karşı tehdit oluşturan sahte tıbbi ürünlerle ve benzer suçlarla mücadele tedbiri olarak 7/24 Ağının kurulabileceği gerekli yasal temeli sağlamaktadır. Örneğin 17. Maddede yetkili ulusal makamlar arasında işbirliği ve bilgi alışverişini öngörülürken, Sözleşmenin VII. Bölümünde uluslararası hususlar ele alınmaktadır. Bu bölümde uluslararası işbirliğine yönelik iki mekanizma sunulmaktadır: bunlardan birincisi ceza suçuyla ilgili konuları ele alırken (Madde 21), ikincisi de koruma ve diğer idari hususlarla ilgilidir (Madde 22).

Cezai konularda uluslararası işbirliği konusundaysa Sözleşmede (Madde 21), “Taraflar, bu Sözleşmede yer alan suçlarla ilgili soruşturma ya da kovuşturma amacıyla, el koyma ve müsadere de dahil olmak üzere, [...] bu Sözleşmenin hükümlerine göre ve ilgili uygulanabilir uluslararası ve bölgesel belgeler ile tek tip ya da karşılıklı mevzuat temelinde yapılan düzenlemeler ve kendi iç hukuk kurallarına dayanarak, birbirleriyle mümkün olan en geniş ölçüde işbirliği içerisinde olurlar” ifadesi yer almaktadır.

Koruma ve diğer idari tedbirlerle ilgili uluslararası işbirliğine dair ikinci bir mekanizma ile de, öncelikle mağdurların korunması ve onlara yardım edilmesi amaçlanmaktadır. Bu mekanizmaya göre, tıbbi ürün sahteciliği ve halk sağlığını tehdit edici benzeri suçlarla mücadele ile bağlantılı olarak bilgi ve/veya işbirliği taleplerini iletme ve almaktan sorumlu olacak bir ulusal irtibat görevlisi belirlenir. (Madde 22).

MEDICRIME Sözleşmesine ilişkin 7/24 Ağı ile ilgili bir fizibilite çalışması NA FAMED projesi[2] kapsamında oluşturulmuştur. Çalışmada Budapeşte Siber suçlar Sözleşmesi[3] ve terörizmin önlenmesine dair Riga Protokolü[4] ağıları dahil olmak üzere, mevcut Avrupa Konseyi ağlarının başarılı deneyimleri göz önüne alınmıştır.

3. İRTIBAT GÖREVLİLERİNİN BELİRLENMESİ

Fizibilite çalışmasında Tarafların, kolluk kuvvetleri birimlerinde veya savcılıklarda, tercihan uluslararası işbirliği konularında hareket etme yetkisine sahip uzman birimler oluşturmaya karar verebileceklerine işaret ediliyor.

Belirlenen irtibat görevlisinin uluslararası karşılıklı yardım veya suçluların iadesi konularında yetkisinin olmaması durumunda, Taraflar ilgili irtibat görevlisinin yetkili makamlarla etkili bir biçimde ve süratle koordinasyonda bulunabilmesini sağlamalıdır.

4. İRTIBAT GÖREVLİLERİNİN SORUMLULUKLARI

7/24 Ağı içerisinde her bir irtibat görevlisi bilgi paylaşımından sorumlu olacaktır ve iç hukuka ve ilgili uluslararası yükümlülüklerle uygun bir biçimde faaliyet göstermelidir. Fizibilite çalışmasını hazırlayanlar 7/24 İrtibat Görevlisinin aşağıdaki sorumlulukları üstlenmelerini önermektedirler:

- MEDICRIME Sözleşmesi kapsamındaki suçlara ilişkin soruşturma ve kovuşturmalara derhal yardım sağlamak;
- Teknik bilgi sağlama konusunda kolaylık sağlamak veya, iç hukuk ve uygulamaların mümkün kılması halinde söz konusu teknik bilgileri sağlamak, kanıt toplamak, adli bilgi sağlamak ve zanlıların yerini tespit etmek;
- MEDICRIME Sözleşmesi kapsamındaki suç mağdurlarına yardımcı olmayla ilgili mevcut sistem hakkında bilgi vermek;
- MEDICRIME Sözleşmesi kapsamındaki suçlarla ilgili uluslararası işbirliği istekleriyle ilgili kolaylık sağlamak veya bu istekleri yerine getirmek;
- MEDICRIME Sözleşmesi kapsamındaki suç mağdurlarının korunmasını ve bunlara yardım sağlanmasını kolaylaştırmak;
- Taraflarla üçüncü ülkeler arasında etkili teması hızlandırmak

5. AVRUPA KONSEYİNİN GÖREV VE SORUMLULUKLARI

Avrupa Konseyi Sekreteryası esas itibariyle belirlenen irtibat görevlilerinin listelerine erişmekten, bunları idame ettirip güncellemekten sorumlu olacaktır. Avrupa Konseyi bütün veri ve bilgilerin gereken koruma altında olmasını sağlayacaktır.

Avrupa Konseyi 7/24 Ağının fiili operasyona dahil olmayacaktır. Aynı zamanda hangi irtibat görevlilerinin bilgi değişimi yaptığını denetlemeyeceği gibi, mübadele edilen bilgilerin içeriğiyle ilgili bilgi sahibi de olmayacaktır.

Ancak, 7/24 Ağının etkili bir biçimde faaliyet göstermesine yardımcı olmak üzere Avrupa Konseyi irtibat görevlileriyle düzenli aralıklarla toplantılar yapacaktır. Bu toplantılar sayesinde üyeler 7/24 Ağının çalışmalarını değerlendirebilecek, iyi uygulamaları paylaşacak ve karşılıklı güveni pekiştirecektir.

6. 7/24 AĞININ İŞLEYİŞİ

7/24 Ağının oluşturulması bir proje teklifinde öngörülmektedir. Teklif halen gönüllü katkı sağlayıcıların tahsis edeceği fonlara bağlı olarak değerlendirilmektedir. İleride gerçekleştirilecek olan projede böyle bir ağın kurulmasıyla ilgili önemli teknik hususlar incelenecektir. Bu hususlar arasında ulusal yapının parametreleri, ulusal merkezi birimlerin seçilme süreci (adli makamlar ve/veya kolluk kuvvetleri), eğitim programlarını oluşturulması (örneğin uluslararası işbirliği, MEDICRIME Sözleşmesinin uygulanması ve irtibat görevlilerinin operasyonel rolü), ilgili profesyoneller (sağlık çalışanları, savcılar, emniyet mensupları, gümrük yetkilileri) arasında , kanıtlar dahil olmak üzere, bilgi alışverişine dair ulusal tedbirler, idari formaliteler vb.

7. KAYNAKLAR

7/24 Ağının oluşturulup işler hale getirilmesi bütçe dışı katkılara bağlı olacaktır. Bu katkılar Avrupa Konseyinin kural ve usullerine göre seferber edilecek ve kullanılacaktır.

NOTLAR

- [1] *Halk sağlığına karşı tehdit oluşturan sahte tıbbi ürünler ve benzer suçlarla ilgili Avrupa Konseyi Sözleşmesi* (MEDICRIME Sözleşmesi), AKAS No.211, Moskova, 28 Ekim 2011, özellikle bakınız: Madde 17, 22 ve 23.
- [2] İhtiyaç Değerlendirmesi – Sahte Tıbbi Ürünler (NA-FAMED).
- [3] Avrupa Konseyi, *Siber Suçlar Sözleşmesi* AKAS No.185, Budapeşte, 23 Kasım 2001.
- [4] Avrupa Konseyi, *Avrupa Konseyi Terörizmin Önlenmesi Sözleşmesi Ek Protokolü*, AKAS No.217, Riga, 22 2015.

NA FAMED projesi (Eylül 2020 – Temmuz 2021) İhtiyaç Değerlendirmesi – Sahte tıbbi ürünler projesi (NA- FAMED), Halk sağlığını tehdit eden sahte tıbbi ürünler ve benzer suçlara dair Avrupa Konseyi Sözleşmesinin (MEDICRIME Sözleşmesi olarak bilinen) Ceza Hukuku İşbirliği Birimince uygulanan, ilk işbirliği projesidir. Bu proje MEDICRIME Sözleşmesine taraf devletlere ve diğer ülkelere sahte tıbbi ürünlerle ve benzer suçlarla mücadelede teknik yardım ve destek sağlamak üzere oluşturulmuştur.

BİLGİ

MEDICRIME Sözleşmesi Sekreterliği
Genel Müdürlük I – İnsan Hakları ve Hukukun Üstünlüğü
Direktörlük Bilgi Toplumu ve Suçla Mücadele
Avrupa Konseyi
F-67075 Strasbourg Cedex
www.coe.int/medicrime

www.coe.int

Avrupa Konseyi Avrupa kıtasının önde gelen insan hakları kuruluşudur. Avrupa Konseyi, Avrupa Birliği'nin tüm üyeleri dahil olmak üzere, 47 üye ülkeden oluşmaktadır. Tüm Avrupa Konseyi üyeleri insan hakları, demokrasi ve hukukun üstünlüğünü korumaya yönelik Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesini imzalamıştır. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Sözleşmenin üye ülkelerdeki uygulamasını denetler